

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.1.2.2025

Pani
Agata Bucko-Serafin
Śląski Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Damrota 16
40-022 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykonanie planu
finansowego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach ¹ , ul. Damrota 16, 40-022 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agata Bucko-Serafin, Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska od 10 lipca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych. 2. Realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich. 3. Prawdliwość i rzetelność sprawozdań.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Piotr Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/1/2025 z 2 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. Inspektoratu pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa, – sporządzenie wybranych sprawozdań budżetowych oraz w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analiza porównawcza zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego, – analiza realizacji wydatków budżetu państwa,

¹ Dalej: Inspektorat.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

- kontrola przestrzegania ustalonych w planie finansowym limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na usługi doradcze i eksperckie,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Inspektoratu na 2024 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku kontroli 5,7% wydatków Inspektoratu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴. Nie wystąpiły przypadki niecelowego bądź niegospodarnego wydatkowania środków.

Prawidłowo zrealizowano (pod względem przedmiotu i terminu wykonania oraz zapłaconego wynagrodzenia) pięć objętych badaniem zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130,0 tys. zł. Przy udzielaniu tych zamówień w czterech z pięciu postępowań stwierdzono jednak nieprawidłowości. W jednym postępowaniu naruszono wewnętrzne uregulowania obowiązujące w Inspektoracie poprzez pozyskanie dwóch z trzech ofert przed zatwierdzeniem przez kierownika Inspektoratu zapotrzebowania na zlecenie wykonania usługi, w drugim – nie przestrzegano zasady zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. W dwóch innych postępowaniach wystąpiły błędy lub braki w sporządzonych dokumentach.

Skontrolowane sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych⁵ zostały sporządzone prawidłowo i terminowo. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Inspektoratu, prowadzonej w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna.

⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

⁵ Roczne sprawozdania Inspektoratu za 2024 r.: o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23), z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz kwartalne sprawozdania za IV kwartał 2024 r.: o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70), o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności⁶

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Dochody budżetowe zrealizowane przez Inspektorat w 2024 r. wyniosły 414,9 tys. zł i były niższe o 134,1 tys. zł (24,4%) od kwoty zaplanowanej na ten rok i wyższe o 24,3 tys. zł (6,2%) od kwoty dochodów budżetowych uzyskanych w roku poprzednim (390,6 tys. zł).

Głównymi tytułami uzyskanych dochodów budżetowych były: grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (211,7 tys. zł, tj. 51,0%), opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową (119,9 tys. zł., tj. 28,9%) oraz grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych (56,5 tys. zł, tj. 13,6%), co stanowiło łącznie 388,1 tys. zł, tj. 93,6% wykonanych dochodów. Niepełne wykonanie planu dochodów dotyczyło głównie dochodów z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (z zaplanowanej kwoty 350,0 tys. zł osiągnięto 211,7 tys. zł, tj. 60,5%) oraz dochodów z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (z zaplanowanej kwoty 120,0 tys. zł osiągnięto 56,5 tys. zł, tj. 47,1%), które były trudne do precyzyjnego zaplanowania, a ich realizacja determinowana jest czynnikami niezależnymi od organu.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. kwota należności pozostałych do zapłaty wyniosła 63 516,5 tys. zł, w tym 63 472,2 tys. zł (99,9%) stanowiły zaległości netto⁷. W porównaniu do stanu na koniec 2023 r. należności pozostałe do zapłaty zwiększyły się o 62 328,8 tys. zł, a zaległości netto – o 62 285,2 tys. zł (tj. ponad 53 razy). Wzrost należności pozostałych do zapłaty (w tym zaległości netto) był związany przede wszystkim z utrzymaniem w mocy przez organ drugiej instancji trzech decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o nałożeniu na spółkę w upadłości kar pieniężnych w łącznej kwocie 62 225,4 tys. zł za niedopełnienie w terminie obowiązku rozliczenia wielkości emisji⁸ (termin płatności upłynął 26 stycznia 2024 r.).

(akta kontroli str. 17-18, 391-397)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W pierwotnym planie finansowym na rok 2024 wydatki Inspektoratu zostały ustalone w wysokości 17 769,0 tys. zł. W trakcie roku budżetowego plan ten zwiększono o 524,8 tys. zł (3,0%). W rezultacie plan po zmianach wyniósł

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane. Dane według sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Rb-27 z 6 lutego 2025 r.

⁸ Na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1505).

18 293,8 tys. zł. W 2024 r. nie wystąpiły zwiększenia planu wydatków Inspektoratu środkami z rezerwy ogólnej oraz rezerw celowych.

Wydatki zrealizowane ogółem wyniosły 18 252,1 tys. zł (99,8% planu po zmianach) i były o 2 908,0 tys. zł (19,0%) większe niż w 2023 r. (15 344,1 tys. zł). Wzrost wydatków poniesionych w 2024 r. w stosunku do roku poprzedniego dotyczył przede wszystkim wynagrodzeń i składek z tytułu ubezpieczeń społecznych.

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych największy udział (99,0%) miały wydatki bieżące jednostek budżetowych, które wyniosły 18 073,6 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach i 118,1% takich wydatków poniesionych w 2023 r. (15 299,3 tys. zł). W tej grupie największe kwoty wydatkowano z tytułu: wynagrodzeń osobowych (13 001,9 tys. zł, tj. 71,9%), składek na ubezpieczenia społeczne (2 126,8 tys. zł, tj. 11,8%), odpisów/wpłat/składek na różne fundusze⁹ (660,3 tys. zł, tj. 3,7%), zakupu materiałów i wyposażenia (474,0 tys. zł, tj. 2,6%), zakupu energii (354,2 tys. zł, tj. 2,0%), usług remontowych (105,9 tys. zł, tj. 0,6%), zakupu usług pozostałych¹⁰ (981,3 tys. zł, tj. 5,4%).

(akta kontroli str. 10-12, 19-20, 280-281)

Według sprawozdania Rb-70 za IV kwartał 2024 r., wynagrodzenia w Inspektoracie wyniosły 13.001,7 tys. zł i stanowiły 117,6% wynagrodzeń w roku poprzednim (11 051,6 tys. zł)¹¹. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło w 2024 r. 112,86 i zwiększyło się w porównaniu do 2023 r. o 0,98. Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 9 600,16 zł i było wyższe o 16,6 % w porównaniu do 2023 r. (8 231,75 zł). Ustalony w planie Inspektoratu limit wynagrodzeń nie został przekroczony.

(akta kontroli str. 14, 25, 27)

W 2024 r. zawarto z jedną osobą, niebędącą pracownikiem Inspektoratu, trzy umowy zlecenia obowiązujące od 3 stycznia do końca kwietnia, we wrześniu i od 17 października do końca grudnia 2024 r. Zadania zlecone tymi umowami dotyczyły nadzoru nad infrastrukturą informatyczną Inspektoratu, administrowania serwerami i urządzeniami sieciowymi, wsparcia w zakupie i wdrażaniu oprogramowania i sprzętu, administrowania i zarządzania oprogramowaniem antywirusowym oraz udziału w naborze na stanowisko referenta w wydziale administracyjno-organizacyjnym¹². Poniesione z tytułu ww. umów wydatki w łącznej kwocie 22,6 tys. zł były celowe i służyły realizacji zadań Inspektoratu. Wydatki te były ponad dwukrotnie wyższe niż wydatki z tytułu

⁹ Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (292,8 tys. zł), składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (255,5 tys. zł), wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (112,1 tys. zł).

¹⁰ Sklasyfikowanych w paragrafie 4300, które dotyczyły przede wszystkim kosztów ochrony oraz utrzymania czystości budynku Inspektoratu zlokalizowanego w Katowicach (324,8 tys. zł), usług ochrony w budynkach delegatur Inspektoratu (172,4 tys. zł), utrzymania czystości w budynkach delegatur Inspektoratu 165,2 tys. zł, usług pocztowych (84,9 tys. zł), usług informatycznych w zakresie aktualizacji użytkowanego w Inspektoracie oprogramowania (72,7 tys. zł).

¹¹ Średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynoszący 120% został określony w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. poz. 122, ze zm.).

¹² Znajomość systemów informatycznych i stosowanego w Inspektoracie oprogramowania pomogła ocenić kandydatów pod kątem ich kompetencji do wykonywania pracy.

umów zleceń w roku poprzednim (11,2 tys. zł na realizację zadań związanych z archiwizowaniem dokumentacji).

(akta kontroli str. 82-98)

W 2024 r. wydatki w grupie ekonomicznej świadczeń na rzecz osób fizycznych wyniosły 48,6 tys. zł, co stanowiło 0,3% wydatków ogółem, 97,1% planu po zmianach i 108,5% wydatków zrealizowanych w tej grupie w roku poprzednim (44,8 tys. zł). Poniesiono je głównie na świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ekwiwalenty za te świadczenia.

(akta kontroli str. 19-20, 316)

Pierwotnie w ramach grupy ekonomicznej wydatków majątkowych nie zaplanowano żadnych zadań. W III kwartale 2024 r., w związku z wzmożonymi działaniami inspektorów ochrony środowiska, spowodowanymi wystąpieniem masowego śnięcia ryb na zbiorniku Dzierżno Duże oraz sytuacją powodziową, stwierdzono znaczne zużycie dwóch pojazdów służących do działań w terenie. W związku z powyższym podjęto działania w celu zwiększenia planu wydatków o 130,0 tys. zł z przeznaczeniem na zakup samochodu osobowego z napędem na cztery koła. Zwiększenie planu nastąpiło w wyniku decyzji Wojewody Śląskiego z 12 grudnia 2024 r.¹³ Zmiana ta była uzasadniona i wynikała z potrzeby zapewnienia środków transportu umożliwiających dojazd do miejsc prowadzenia interwencji i kontroli. Zrealizowane wydatki majątkowe wyniosły 130,0 tys. zł¹⁴ (blisko 100,0% planu) i stanowiły 0,7% wydatków ogółem (w 2023 r. Inspektorat nie dokonywał wydatków majątkowych).

(akta kontroli str. 30-81)

Zobowiązania Inspektoratu ogółem na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 1 190,9 tys. zł i stanowiły w całości zobowiązania niewymagalne – głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (1 046,4 tys. zł, tj. 87,9%)¹⁵. Zobowiązania na koniec 2024 r. były o 168,9 tys. zł (16,5%) wyższe od zobowiązań na koniec 2023 r. (1 022,0 tys. zł), co wynikało ze wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi. Kwoty i tytuły zobowiązań wykazanych w sprawozdaniu Rb-28 za 2024 r. były zgodne z ewidencją księgową. W 2024 r. nie wystąpiły przypadki zapłaty odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 19-20)

Badanie próby 59 wydatków w łącznej kwocie 1 039,9 tys. zł¹⁶ (5,7% wydatków ogółem) wykazało, że wydatki te były rzetelnie skalkulowane i zostały poniesione w sposób gospodarny i celowy z punktu widzenia zadań realizowanych przez jednostkę. Wydatki poniesiono w kwotach wynikających z umów zawartych

¹³ Znak 85.24.4143.6.57.2024.WOJ.

¹⁴ Tj. 129 960,00 zł.

¹⁵ Dane według sprawozdania Rb-28 za 2024 r. z dnia 6 lutego 2025 r. Niewymagalność zobowiązań skontrolowano także na podstawie wszystkich faktur na łączną kwotę 106,9 tys. zł w ramach paragrafów wydatków 4300 i 4270.

¹⁶ Dobranej losowo przy zastosowaniu metody *Monetary Unit Sampling* (MUS) z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, z populacji wydatków w grupach ekonomicznych: wydatków bieżących jednostek budżetowych i wydatków majątkowych, z wyłączeniem wydatków w paragrafach 4010, 4020, 4040, 4110, 4120, 4140, 4440 i 4710 oraz wydatków poniżej 1,0 tys. zł. W grupie ekonomicznej wydatków bieżących jednostek budżetowych wylosowano wydatki w łącznej kwocie 909,9 tys. zł, a w grupie ekonomicznej wydatków majątkowych – 130,0 tys. zł.

z wykonawcami, z uwzględnieniem limitów wynikających z planu finansowego Inspektoratu. Zakupione środki trwałe zostały terminowo dostarczone oraz prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych i w większości przekazane do użytkowania¹⁷. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności wiążących się z naliczeniem i zapłaceniem odsetek.

(akta kontroli str. 79, 261-279, 381-390)

W ramach kontroli wydatków na usługi doradcze i eksperckie zbadano wydatki na usługi przeprowadzenia rocznych przeglądów stanu technicznego budynków delegatur Inspektoratu w Bielsku-Białej i Częstochowie w łącznej kwocie 1,9 tys. zł¹⁸. Obowiązek poddania obiektów budowlanych kontroli co najmniej raz w roku został określony w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁹. W każdym z dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wyboru wykonawcy dokonano kierując trzy zapytania ofertowe i wybierając spośród otrzymanych ofert najkorzystniejszą cenowo, co było zgodne z obowiązującym w Inspektoracie regulaminem udzielania zamówień podprogowych²⁰. Wystąpiły jednak błędy lub braki w sporządzonych w ramach tych postępowań dokumentach, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 1). Usługi wykonano w ustalonym terminie, sporządzając protokoły z kontroli obiektu budowlanego, zgodnie z wymogiem określonym w art. 62a ust. 1 ww. ustawy. Za wykonanie usług zapłacono wynagrodzenie w ustalonych kwotach. Wydatki poniesione z tego tytułu były celowe i służyły realizacji zadań Inspektoratu.

(akta kontroli str. 163-191, 202-250)

W wyniku badania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130,0 tys. zł na:

- dostawę samochodu osobowego z napędem na cztery koła, w wyniku którego poniesiono wydatek w kwocie 130,0 tys. zł;
- wymianę kominków wentylacyjnych wraz z obróbkami blacharskimi w budynku delegatury Inspektoratu w Bielsku-Białej, w wyniku którego poniesiono wydatek w kwocie 20,4 tys. zł²¹;
- wymianę okien w budynku delegatury Inspektoratu w Częstochowie, w wyniku którego poniesiono wydatek w kwocie 46,8 tys. zł;

ustalono, że wykonanie zamówień (pod względem przedmiotu i terminu realizacji) oraz wysokość wynagrodzenia zapłaconego wykonawcom były zgodne z postanowieniami zawartych umów. Postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawę samochodu przeprowadzono zgodnie z obowiązującym w Inspektoracie regulaminem udzielania zamówień podprogowych. W dwóch pozostałych postępowaniach stwierdzono naruszenie tego regulaminu poprzez:

¹⁷ Z 89 zakupionych monitorów zainstalowano 88 (jeden pozostawiono w rezerwie), a z 16 laptopów przekazano pracownikom pięć. Proces wdrażania sprzętu był pracochłonny z uwagi na konieczność sprawdzenia sprzętu i oprogramowania, instalowania zabezpieczeń, a także uzależniony od obciążenia pracą informatyka oraz zgłoszeń pracowników, którzy mając w toku bieżące zadania związane z okresem sprawozdawczym nie mieli możliwości wymiany sprzętu na nowy.

¹⁸ Z czego 1,2 tys. zł zwrócił Główny Inspektorat Ochrony Środowiska współużytkujący budynki.

¹⁹ Dz.U. z 2024 r. poz. 725, ze zm.

²⁰ *Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 2 ust. 1 pkt ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.) w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Katowicach*, wprowadzony zarządzeniem Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska nr 7/2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.

²¹ Z czego 12,2 tys. zł zwrócił Główny Inspektorat Ochrony Środowiska współużytkujący budynek.

pozyskanie dwóch z trzech ofert przed zatwierdzeniem przez kierownika Inspektoratu zapotrzebowania na zlecenie wykonania usługi (zamówienie na wymianę okien) oraz nieprzestrzeganie zasady zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców (zamówienie na wymianę kominków wentylacyjnych), co przedstawiono poniżej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 2 i 3).

(akta kontroli str. 30-81, 116-156, 317-370)

W 2024 r. w Inspektoracie nie wystąpiły wydatki budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 13)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wystąpiły błędy lub braki w dokumentach sporządzonych w ramach postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na usługę wykonania rocznego przeglądu stanu technicznego budynków. I tak:

a) Udzielając zamówienia na wykonanie rocznego przeglądu stanu technicznego budynku i garaży delegatury Inspektoratu w Częstochowie, nie udokumentowano danych podmiotu, z którym nastąpi rozliczenie wykonanej usługi. Z dokumentów postępowania o udzielenie ww. zamówienia (m.in. z *Informacji o wyborze oferty* z dnia 23 kwietnia 2024 r.) wynikało, że wybrano najkorzystniejszą cenowo ofertę osoby fizycznej posiadającej uprawnienia budowlane. Wykonanie zamówienia zlecono ustnie tej osobie, która, po wykonaniu zamówienia, przedłożyła fakturę na kwotę 1 124,99 zł, wystawioną jednak przez inny podmiot (spółkę cywilną), a Inspektorat zapłacił wynikające z niej zobowiązanie.

(akta kontroli str. 202-250)

Kierownik delegatury Inspektoratu w Częstochowie wyjaśnił, że w toku postępowania o udzielenie zamówienia uwagę zwrócono przede wszystkim na uprawnienia zawodowe (budowlane) do wykonywania przeglądów stanu technicznego budynków. Jak dalej wyjaśnił, uprawnienia te są udzielane osobom fizycznym i to one ponoszą odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe, zatem nie ma możliwości wskazania w procedurze zamówień publicznych firmy wykonującej wspomnianą usługę, lecz jedynie osobę w niej zatrudnioną. Wyjaśnił również, że osoba, która złożyła ofertę współpracowała z Delegaturą Inspektoratu w Częstochowie w latach wcześniejszych.

(akta kontroli str. 253-260)

Zdaniem NIK, jakkolwiek kwestia legitymowania się uprawnieniami zawodowymi osoby dokonującej przeglądu stanu technicznego budynku nie budzi wątpliwości, istotne znaczenie mają okoliczności czy osoba taka działa samodzielnie, a więc wystawi rachunek i będzie oczekiwała umówionej zapłaty, czy też jest zatrudniona przez inny podmiot. W tym drugim przypadku dane identyfikujące taki podmiot (nazwa, forma prawna, adres siedziby, itd.) oraz umocowanie do działania w jego imieniu są niezbędne dla zamawiającego celem ustalenia z kim zawierana jest umowa i będą dokonywane rozliczenia.

b) W *Informacji o wyborze oferty* na wykonanie rocznego przeglądu stanu technicznego budynku delegatury Inspektoratu w Bielsku-Białej z dnia 12 lipca 2024 r. podano, że w terminie składania ofert (9 lipca 2024 r. do godziny 12:00)

odpowiedzi nie przesłał jeden z trzech podmiotów, do których skierowano zaproszenie do złożenia oferty, podczas gdy odpowiedzi (ofert) w tym terminie nie udzieliły dwa podmioty. Tym samym ofertę na kwotę 1 168,50 zł brutto uznano za złożoną w terminie w sytuacji, gdy wpłynęła ona na adres mailowy Inspektoratu 10 lipca 2024 r. o godz. 10:39 i nie powinna być uwzględniona przy dokonywaniu wyboru. Nieprawidłowość ta miała charakter formalny i nie wpłynęła na prawidłowość wyboru wykonawcy (wybrano korzystniejszą cenowo ofertę na kwotę 799,50 zł brutto, która została złożona terminowo).

Kierownik delegatury Inspektoratu w Bielsku-Białej wyjaśniła, że błąd w *Informacji o wyborze oferty* popełniono omyłkowo w wyniku wzmożonego obciążenia obowiązkami służbowymi.

(akta kontroli str. 163-182, 193)

Zdaniem NIK, dokumenty sporządzane w toku postępowań o udzielenie zamówień publicznych powinny w sposób rzetelny odzwierciedlać spełnianie warunków określonych przez zamawiającego, w tym dotyczących terminu składania ofert.

2. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na wymianę kominków wentylacyjnych wraz z obróbkami blacharskimi w budynku Delegatury Inspektoratu w Bielsku-Białej wyznaczono zbyt krótki termin składania ofert, mając na uwadze zakres prac do wykonania (w dniu 4 listopada 2024 r. o godz. 14.48 skierowano na trzy adresy mailowe zaproszenie do składania ofert w terminie do 6 listopada 2024 r. godz. 12.00). Jednocześnie w zaproszeniach tych podano jedynie ogólnikowy opis przedmiotu zamówienia, tj. wymianę 20 szt. kominków wentylacyjnych oraz wyszczególniono niektóre potrzebne materiały (wraz z ilością). Nie podano informacji mogących mieć istotne znaczenie dla podjęcia decyzji o złożeniu oferty (parametrów technicznych kominków wentylacyjnych, wysokości budynku, stromizny dachu, o możliwości dojazdu sprzętem). W rezultacie na zaproszenie wpłynęła jedna oferta od podmiotu, który wcześniej (8 września 2024 r.) oszacował dla Inspektoratu wartość zamówienia (wartość oferty w kwocie 20,4 tys. zł brutto była zgodna z wcześniejszym szacunkiem). Została ona wybrana, pomimo że złożono ją w formie papierowej, a nie mailowo, jak wymagał zamawiający w zaproszeniu. Zdaniem NIK, postępowanie zamawiającego wskazywało na nieprzestrzeganie zasady zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, wyrażonej w § 1 ust. 2 pkt 1 obowiązującego w Inspektoracie regulaminu udzielania zamówień podprogowych.

Jak wyjaśnił Specjalista ds. administracyjno-technicznych prowadzący ww. postępowanie, przyczyną określenia krótkiego terminu na złożenie ofert był zamiar zrealizowania zamówienia wymiany kominków wentylacyjnych przed zimą oraz wiedza o braku innych dostępnych specjalistów w regionie. Jak dalej wyjaśnił, w ramach szacowania wartości zamówienia kontaktował się z dziesięcioma potencjalnymi podmiotami, lecz tylko trzy z nich potwierdziły możliwość realizacji zlecenia w 2024 r. Odnosząc się do ogólnikowości zapytania ofertowego Specjalista ds. administracyjno-technicznych wyjaśnił, że zapytanie ofertowe nie były jedyną formą kontaktu, a informacje o zadaniu były udzielane także telefonicznie, przed wysłaniem zaproszenia do składania ofert.

(akta kontroli str. 197-201)

Zdaniem NIK, przeświadczenie o niewielkiej liczbie podmiotów zainteresowanych zamówieniem w regionie powinna skłaniać zamawiającego do wydłużenia terminu składania ofert oraz uszczegółowienia opisu przedmiotu zamówienia celem zainteresowania wykonawców z dalszych miejscowości. NIK zauważa, że w kolizji z wyjaśnieniami o pilności realizacji prac jest fakt, iż umowę z wybranym wykonawcą zawarto 20 listopada 2024 r., tj. dopiero po upływie dwóch tygodni od terminu składania ofert.

3. W postępowaniu o udzielenie zamówienia na wymianę okien w budynku delegatury Inspektoratu w Częstochowie, kierując 18 października 2024 r. do dwóch podmiotów zaproszenie do złożenia oferty (w terminie do 22 października 2024 r. godz. 12.00.) nie posiadano zatwierdzonego przez kierownika Inspektoratu zapotrzebowania na zlecenie wykonania usługi, czym naruszono § 5 część I. ust. 1 obowiązującego w Inspektoracie regulaminu udzielania zamówień podprogowych. Jeden z podmiotów przedstawił 21 października 2024 r. ofertę na kwotę 84,3 tys. zł brutto, drugi nie odpowiedział. Zatwierdzenie zapotrzebowania nastąpiło 25 października 2024 r. W tym samym dniu skierowano prośbę o potwierdzenie wcześniej złożonej oferty do podmiotu, który przynajmniej od maja 2024 r. był w kontakcie z zamawiającym w związku z szacowaniem wartości zamówienia. Podmiot ten potwierdził ważność oferty na kwotę 46,8 tys. zł brutto i gotowość realizacji zadania. W *Informacji o wyborze oferty* z dnia 28 października 2024 r. podano, że wyboru dokonano spośród dwóch ofert, pomimo że prawidłowo (tj. po zatwierdzeniu zapotrzebowania) zaproszono do złożenia oferty jeden podmiot.

(akta kontroli str. 317-353, 373-377)

Kierownik delegatury Inspektoratu w Częstochowie wyjaśnił m.in., że postępowanie prowadzono pod presją czasu, w sytuacji złego stanu technicznego okien. Powołał się również na trudności ze znalezieniem wykonawców w IV kwartale roku, w związku z kumulacją zamówień udzielanych przez jednostki sektora finansów publicznych pod koniec roku i ryzykiem niewywiązania się z realizacją zadania do końca roku budżetowego.

(akta kontroli str. 373-377)

NIK zauważa, że w związku z trudnościami, na które powołał się Kierownik delegatury Inspektoratu w Częstochowie, zasadne byłoby skierowania zaproszenia do złożenia oferty do możliwie jak największej liczby podmiotów, jednak po zatwierdzeniu przez kierownika Inspektoratu zapotrzebowania na zlecenie wykonania usługi.

Odnosnie do nieprawidłowości przedstawionych powyżej w pkt 2 i 3, Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wyjaśniła, że realizacja ww. zadań remontowych możliwa była dopiero po 17 października 2024 r., kiedy w wyniku oszczędności na wynagrodzeniach przesunięto środki budżetowe na ww. zadania. Jak dalej wyjaśniła, liczba potencjalnych wykonawców mogących wykonać prace w założonym terminie była niewielka, a pracownicy odpowiedzialni za realizację zadań byli w stałym kontakcie z podmiotami, które na etapie szacowania wartości zamówienia wykazały zainteresowanie realizacją zamówień. Jej zdaniem pracownicy zwrócili się na etapie szacowania wartości zamówienia do znacznej liczby potencjalnych wykonawców i czynności te gwarantowały zachowanie zasad uczciwej konkurencji, równego

traktowania wykonawców, racjonalnego gospodarowania środkami i uzyskania najkorzystniejszej oferty.

(akta kontroli str. 160-161)

Zdaniem NIK, w myśl obowiązującego w Inspektoracie regulaminu udzielania zamówień podprogowych, ww. zasady winny być przestrzegane na etapie postępowania o udzielenie zamówienia (wszczętego poprzez skierowanie do potencjalnych wykonawców zaproszenia do złożenia oferty²²), natomiast z wyjaśnień wynika, że zasady te stosowano na wcześniejszym etapie przygotowania tego postępowania (rozeznania rynku i oszacowania wartości zamówienia), kiedy nie były jeszcze znane wszystkie warunki realizacji zamówienia.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Inspektoratu na 2024 r. w zakresie wydatków.

Objęte badaniem wydatki Inspektoratu (5,7% wydatków ogółem) zostały poniesione w sposób rzetelny, gospodarny i celowy, zgodnie z umowami zawartymi z wykonawcami, przy uwzględnieniu limitów wynikających z planu finansowego Inspektoratu. Prawidłowo zrealizowano (pod względem przedmiotu i terminu wykonania oraz zapłaconego wynagrodzenia) pięć skontrolowanych zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130,0 tys. zł. Przy udzielaniu czterech z nich wystąpiły jednak nieprawidłowości, polegające na: nieprzestrzeganiu zasady zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców (jedno postępowanie), pozyskaniu dwóch z trzech ofert przed zatwierdzeniem przez kierownika Inspektoratu zapotrzebowania na zlecenie wykonania usługi (jedno postępowanie), wystąpieniu błędów lub braków w sporządzonych dokumentach (dwa postępowania).

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań Inspektoratu za 2024 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);

jak również kwartalnych sprawozdań za IV kwartał 2024 r.:

- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

²² Zaproszenia te, zgodnie z regulaminem, powinny zawierać: opis przedmiotu zamówienia, opis kryteriów oceny ofert, warunki realizacji zamówienia oraz termin i sposób przekazania odpowiedzi przez wykonawcę.

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz pod względem formalno-rachunkowym. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Inspektoratu. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli str.16-29, 285-316, 398-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Skontrolowane sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym, w oparciu o dane ujęte w ewidencji księgowej Inspektoratu.

V. Uwaga

Uwaga

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na potrzebę podjęcia w Inspektoracie działań zapewniających udzielanie zamówień podprogowych zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami obowiązującymi w Inspektoracie, w szczególności z zachowaniem uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, a także działań zapewniających rzetelnie udokumentowanie tych postępowań.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 24 marca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach
p.o. Dyrektora
Marcin Wesoły
/podpisano elektronicznie/

Kontroler
Piotr Graca
Główny specjalista k.p.
/podpisano elektronicznie/